

Zemkopības ministrija

«Kopējā lauksaimniecības politika»

«Augu šķirņu aizsardzība Latvijā»

Zemkopības ministrija

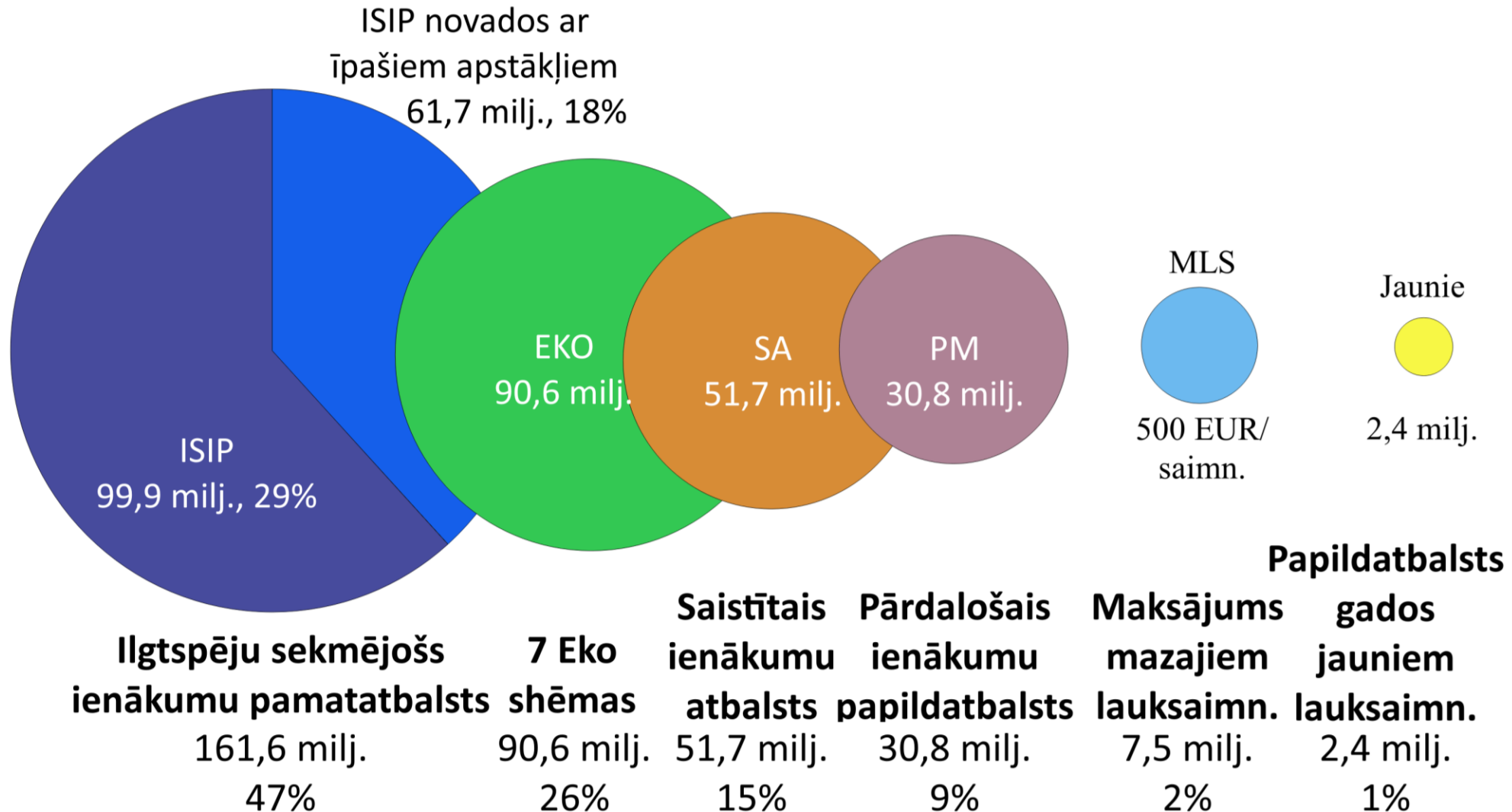
2026. gada 24. februāris

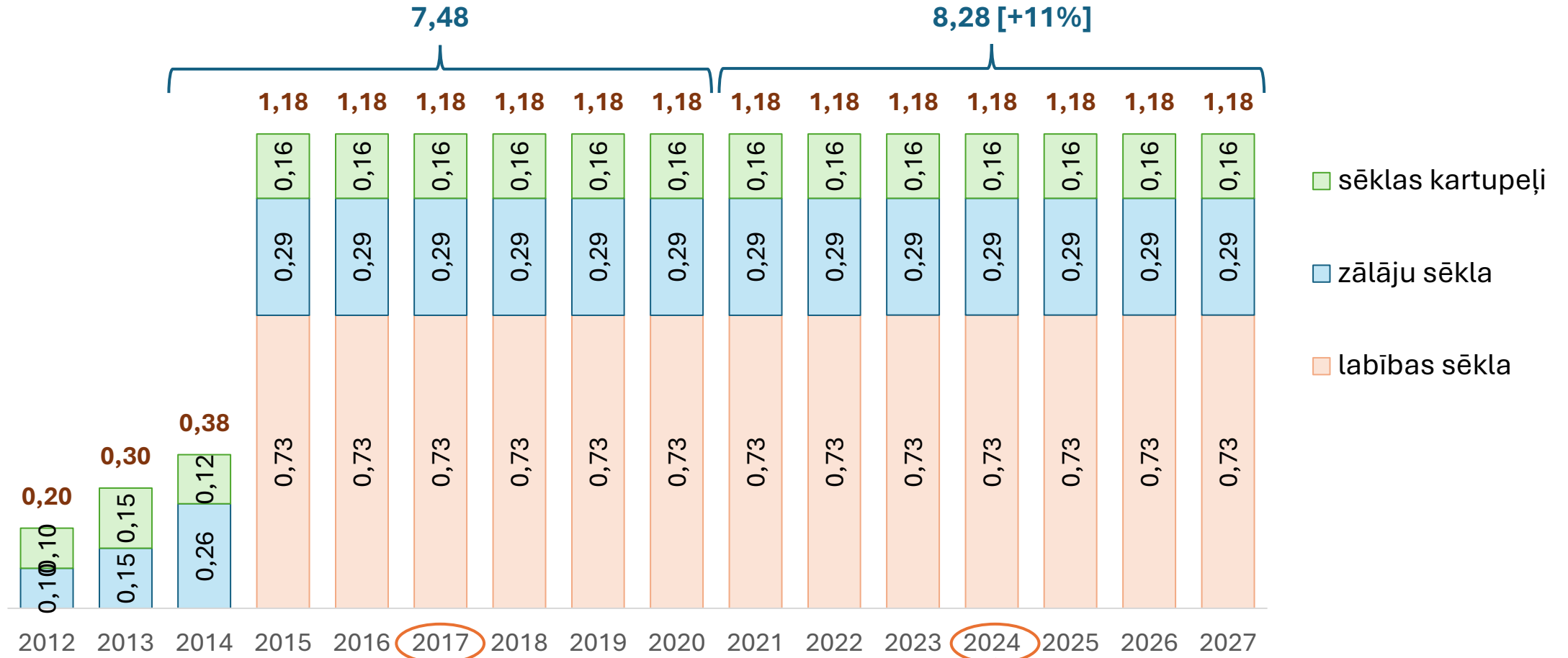
Kopējā lauksaimniecības politika – Tiešie maksājumi

Tiešo maksājumu intervences 2026

345 miljoni €

Pieejamais saistītā ienākuma atbalsta finansējums: SERTIFICĒTĀM SĒKLĀM

Noteikta minimālā ražības prasība

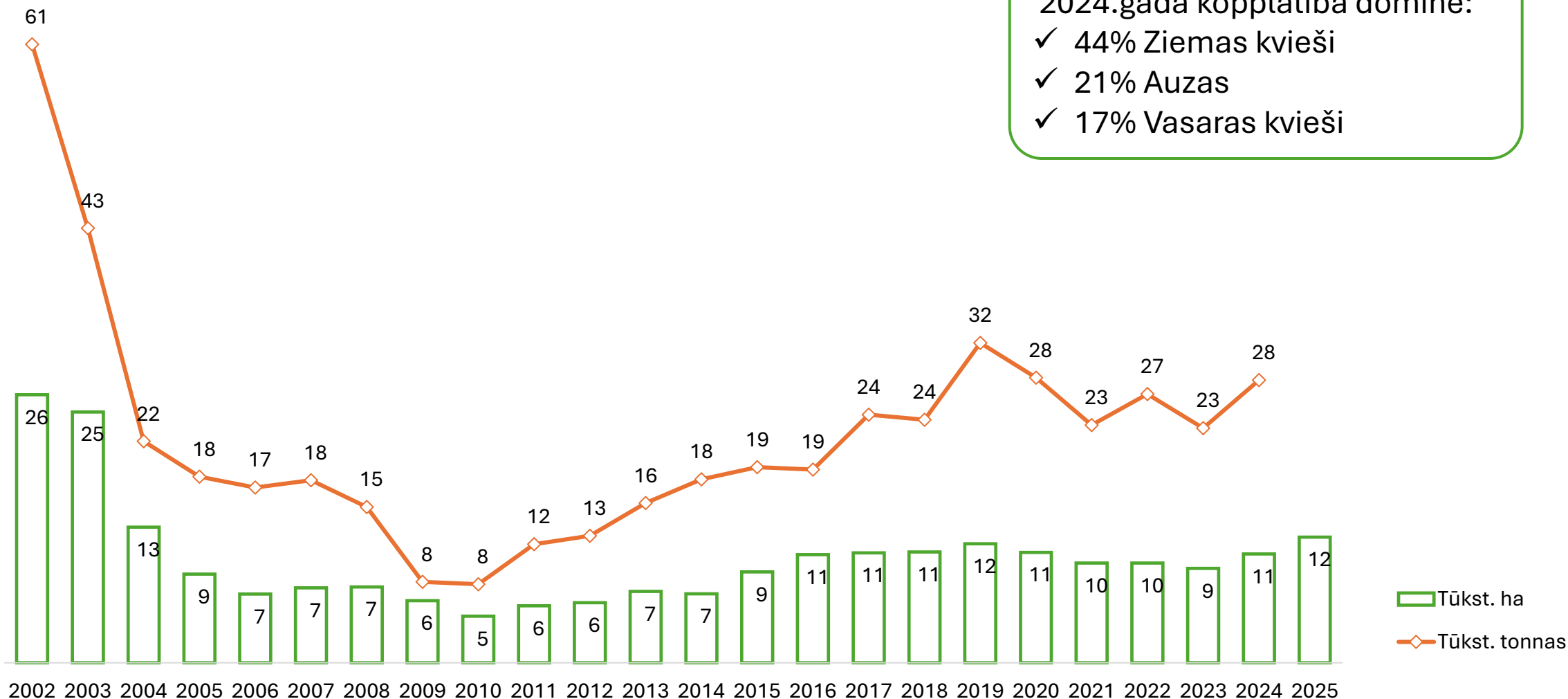
Atbalsts tiek izmaksāts par platību, kurā nodrošināta ražības prasība

SERTIFICĒTA LABĪBAS SĒKLA

2024.gadā kopplatībā dominē:

- ✓ 44% Ziemas kvieši
- ✓ 21% Auzas
- ✓ 17% Vasaras kvieši

SERTIFICĒTAS LOPBARĪBAS AUGU SĒKLAS

Stiebrzāles un tauriņzieži

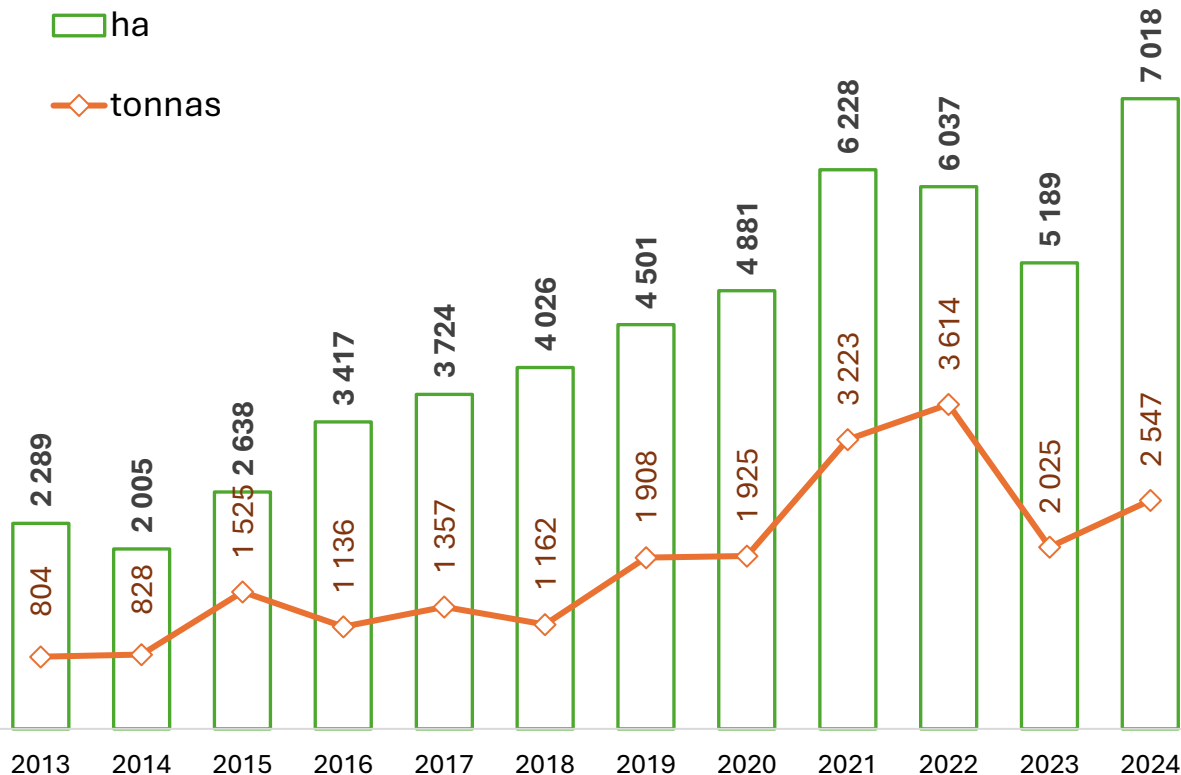

Pākšaugi

ha

tonnas

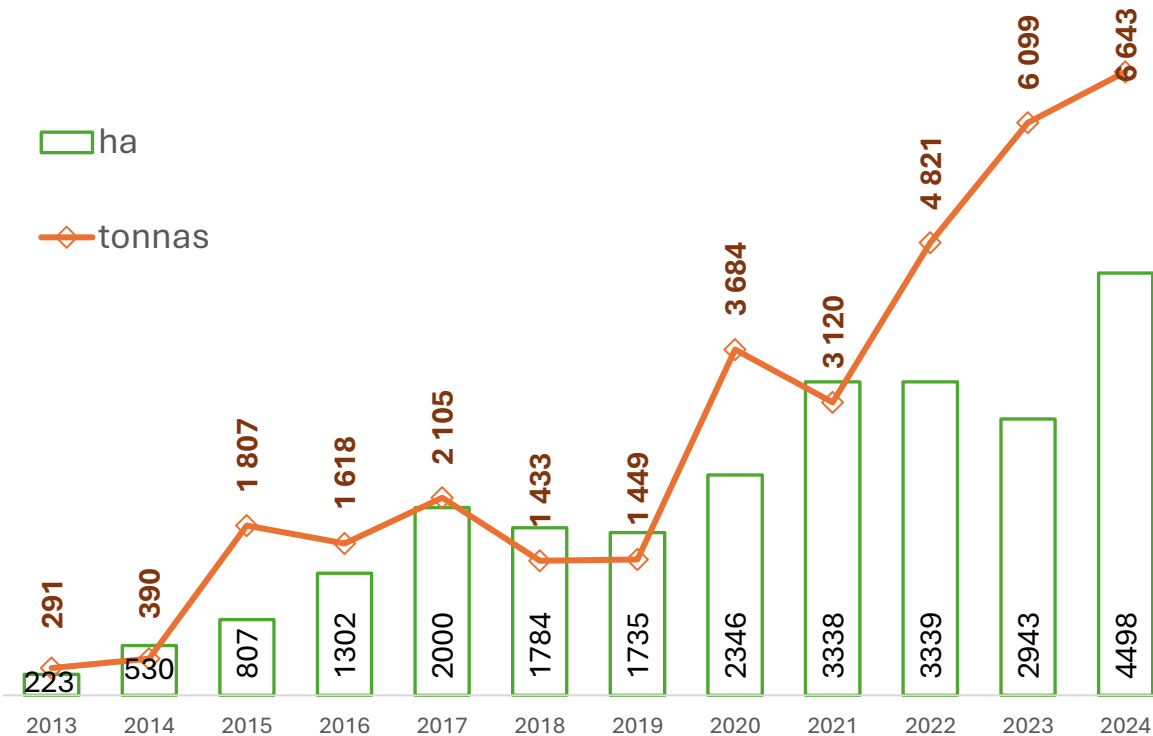

2024. gadā kopplatībā dominē:

- ✓ 31% Sarkanais āboliņš
- ✓ 14% Ganību airene
- ✓ 13% Timotiņš

ha

tonnas

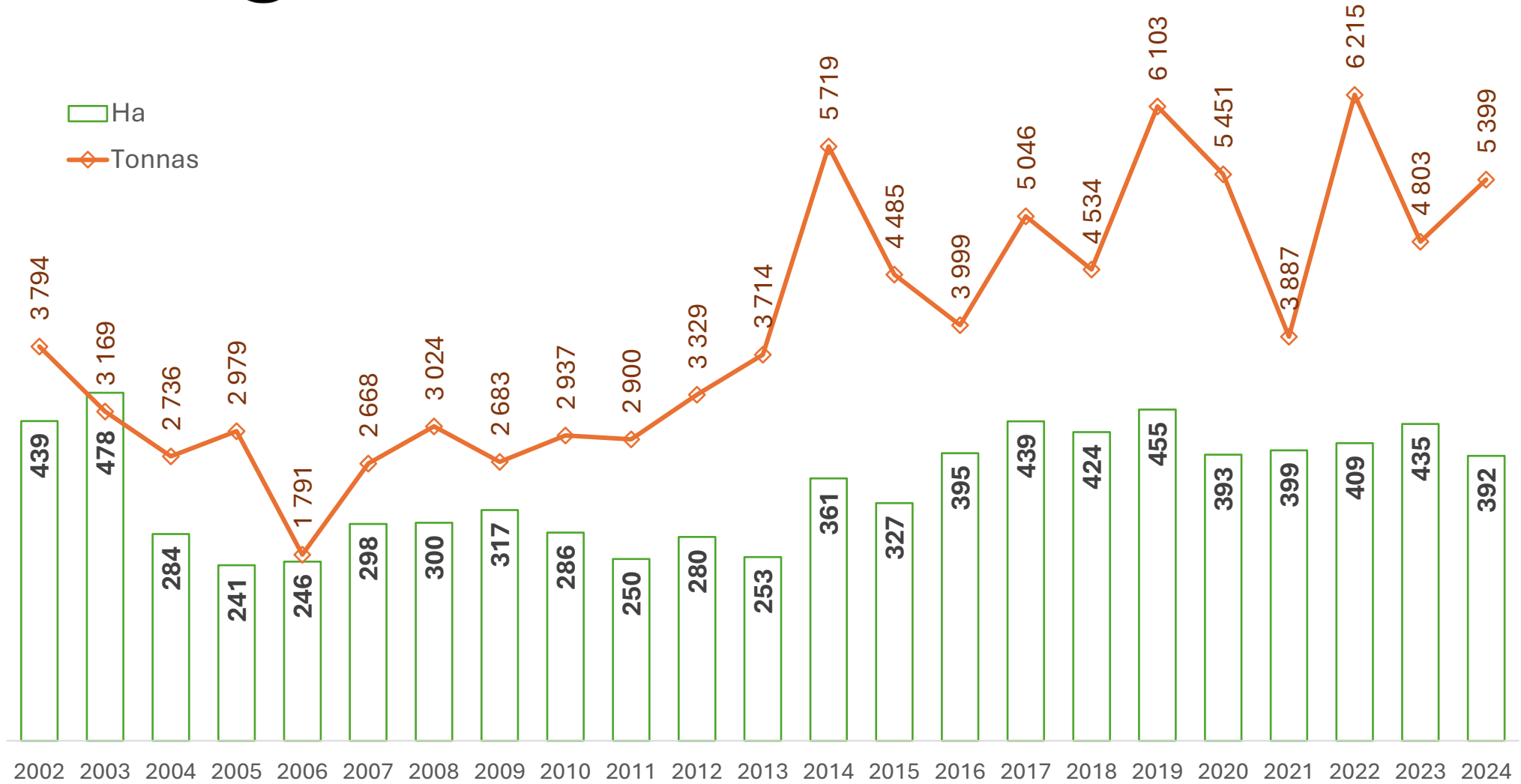

2024. gadā kopplatībā dominē:

- ✓ 44% Vasaras viķi
- ✓ 34% Zirņi
- ✓ 21% Lauku pupas

SERTIFICĒTI SĒKLAS KARTUPEĻI

Citu valstu pieeja sertificētai sēklai tiešajos maksājumos

	Valsts	Atbalsta veids	Nosaukums	Prasības	Likme (€/ha)	Aptvertais apjoms
	Lietuva	Ekoshēma (16)	Sertificētu sēklu izmantošana (labība, zālāji)	Sēklas pirkuma dokumenti (2 gadu periods)	16	~400 tūkst. ha
		Saistītais atbalsts (11)	Sēklas kartupeļi	Saražota sertificēta sēkla	600	~130 ha
	Igaunija	Saistītais atbalsts (6)	Sēklas kartupeļi	Saražota sertificēta sēkla	364	~220 ha
	Rumānija	Saistītais atbalsts (17)	Sojas pupas Pākšaugi Lucerna	Ražošanā jāizmanto sertificēta sēkla	-	-
		Saistītais atbalsts (17)	Sēklas kartupeļi Lopbarības kultūru sēklas	Saražota sertificēta sēkla	-	-

Kopējā lauksaimniecības politika pēc 2027. gada

Viss sākas jau šodien!

Kāda būs Latvijas lauksaimniecība, ja ...

... ja necelsim
produktivitāti uz ha
un nepievērsīsim
uzmanību **augšnes**
kvalitātei?

... ja saimniecību
ienākumos atbalsts
turpinās veidot
kritiski lielu daļu?

... ja mūsu pašu
patēriņā dominēs
imports un
nespēsīm radīt
pievienoto vērtību
šeit uz vietas?

... ja neuzņemsimies
kopēju atbildību par
riskiem, kas kļūst par
ikdienu?

Lauksaimniecības izaugsmes plāns 2026-2036

Pelnošas saimniecības un spēcīgas nozares!

ATTĪSTI savu konkurētspēju un DOD pienesumu savai nozarei

Konkurētspējīgās saimniecības
5200

Saimniecības izaugsmes sākumpunkts – ATTĪSTIES un PELNI

Izaugsmes saimniecības
18 500

Vides saimniecības
27 000

Veido lauku ainavu, uzturi vidi un nodrošini pašpatēriņu vai **RAŽO un ATTĪSTIES**

Nozaru PAŠU izstrādātas stratēģijas

Lauksaimnieks
Kooperatīvs
Pārstrāde

KOPĪGI VEIDO savu un nozares izaugsmi

INSTRUMENTI IZAUGSMEI

Dati un datos balstīta lēmumu pieņemšana

Risku pārvaldība - saimniecības atbildība

Inkubācija - biznesa veidošana, attīstība

Investīcijas - attīstības projekti

Rīki produktivitātes/efektivitātes izaugsmei

ATBALSTA ATDEVE

Augsnes auglība – nozares DNS. Cel produktivitāti no ha!

Mērķis palielināt nozares izlaidi un celt produktivitāti, rezultātā par 2 procentpunktiem palielinot IKP

Nozares izaugsmes devums valsts ekonomikai un budžetam

Lauksaimniecības izlaide (EUR/ha)

Lauksaimniecības izlaide, milj. EUR

Produktivitāte (PV uz 1 nodarbināto)

Kopējā nozaru (l/s un pārtikas) pievienotā vērtība

Nodokļu ieņēmumi

Ieguldījums IKP pieaugumā

x 2

x 2

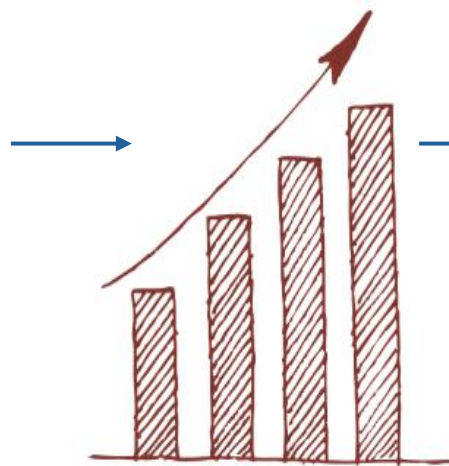
l/s + 68%

pārtika + 54%

+ 58%

+ 63%

~ +2 pp

no 1,2 mljrd. EUR līdz 1,9 mljrd. EUR

no 294,3 milj. EUR līdz 479,4 milj. EUR

no negatīvas IKP izaugsmes -0,4% uz izaugsmi +6,2%*

Efektīvāka pieejamāko resursu izmantošana

Nozaru darba ražīgums. Labklājība individuālā un valsts līmenī.

Palielinās peļņa, konkurētspēja un eksports

Augu šķirņu aizsardzība Latvijā

Latvijas starptautiskās saistības

- Latvija ir Starptautiskās jaunu augu šķirņu aizsardzības savienības dalībvalsts kopš 2002. gada 30. augusta un tai ir saistoša 1961. gada 2. decembra Starptautiskā konvencija par jaunu augu šķirņu aizsardzību
- Eiropas Padomes 1994. gada 27. jūlija Regula Nr.2100/94, par Kopienas augu šķirņu aizsardzību

Latvijas likumdošana

- Likums «Par augu šķirņu aizsardzību» pieņemts 1993. gadā
- Augu šķirņu aizsardzības likums pieņemts 2002.gadā

Valsts augu aizsardzības dienesta funkcijas augu šķirņu aizsardzības jomā

- izskata iesniegumus par selekcionāra tiesību piešķiršanu un pieņem lēmumu par šo tiesību piešķiršanu, pagarināšanu, spēka zaudēšanu un anulēšanu
- atzīst citās UPOV dalībvalstīs veiktās šķirnes atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes (AVS) rezultātus
- reģistrē licences līgumus selekcionāra tiesību nodošanai
- kārtu un uztur Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistru

Likumā noteiktās prasības (1)

- Nosacījumi šķirnes aizsardzībai (jaunums, atšķirība, viendabība, stabilitāte)
- Selekcionāra, selekcionāra tiesību īpašnieka, pilnvarotā pārstāvja definīcijas
- Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrā iekļaujamā informācija
- Iesnieguma iesniegšanas un tā izvērtēšanas kārtība selekcionāra tiesību piešķiršanai
- Nosacījumi šķirnes pārbaudes (AVS) veikšanai
- Prasības šķirnes nosaukumam

Likumā noteiktās prasības (2)

- Selekcionāra tiesības - neviena cita persona bez selekcionāra tiesību īpašnieka atļaujas (licences līguma) nedrīkst pārvērst šķirni par ienākumu avotu, to ražojot, pavairojot, piedāvājot pārdošanai, pārdodot, eksportējot un importējot
- Lai nodrošinātu lauksaimniecisko ražošanu, ir paredzēti selekcionāru tiesību ierobežojumi, nosakot, ka lauksaimniekiem ir tiesības bez selekcionāra tiesību īpašnieka atļaujas izmantot pavairošanai pašaudzētu sēklu, kas iegūta viņu īpašumā vai lietošanā esošajos laukos un par to ir jāmaksā selekcionāra tiesību īpašniekam noteikta atlīdzība – 50% apmērā no licences līgumā noteiktās atlīdzības par tās pašas šķirnes sertificētas sēklas ražošanu.
- Nosacījums neattiecas uz mazām saimniecībām – konkrētu sugu kopējā platība ir mazāka par 20ha, kartupeļiem – 3ha.

Likumā noteiktās prasības (3)

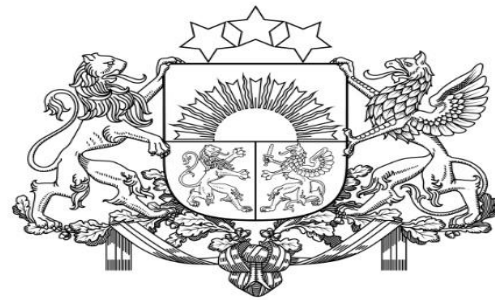
- Izņēmumi selekcionāra tiesībās
- Licenču veidi
- Selekcionāra tiesību spēka zaudēšana
- Selekcionāra tiesību anulēšana
- Atbildība par selekcionāra tiesību pārkāpšanu

Risināmie jautājumi

Likumā ir noteikts, ka:

- Selekcionāram ir tiesības saņemt atlīdzību
- Lauksaimniekiem ir pienākums sniegt ziņas par aizsargāto šķirņu izmantošanu

Jāvienojas, kā pilnveidot ziņu sniegšanu par aizsargāto šķirņu izmantošanu

Zemkopības ministrija

Paldies!